

نام و نام خانوادگی :	باسمه تعالی	نام درس: علوم و فنون ادبی ۱
نام پدر:	اداره آموزش و پرورش	مدت امتحان : ۶۰ دقیقه
نام دبیر:	اداره آموزش و پرورش استان کردستان	تاریخ امتحان : ۱۳ / ۱۰ / ۹۹
شماره دانش آموزی :	اداره آموزش و پرورش شهرستان قروه	نوبت: اول
رشته : انسانی / نام کلاس :	نام آموزشگاه : علامه حلی	طراح سؤال: فرشاددهقانی
دهم	سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰	تعداد صفحات: ۴ ساعت: ۸ صبح
تعداد سوال: ۳۲		

ردیف	دانش آموزان عزیز با توکل بر خدا و با آرامش خاطر به سوالات پاسخ دهید.	بارم
*	مبانی تحلیل و تاریخ ادبیات (۴ نمره)	*
۱	آشکار ترین ابزار موسیقایی شعر.....است.	۲۵/.
۲	در بیت «تو خود به جوشن و بر گستوان نه محتاجی که روز معرکه بر خود زره کنی مو را» با توبه قلمرو زبانی واژه های مشخص شده چه جایگاهی دارند؟	۵/.
۳	پدر شعر فارسی کیست؟	۵/.
۴	جاهای خالی را با واژه های مناسب پر نمایید. الف) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با..... به اوج رسید ب) در زمان ساسانیان ،..... عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد. ج) تفسیر طبری به زبان ..... نوشته شده است	۷۵/.
۵	قرن ..... و..... دوره ی ترقی در همه ی زمینه های علمی بود.	۵/.
۶	در بیت «خیزید و خز آرید که هنگام خزان است // باد خنک از جانب خوارزم وزان است» آرایه ی ..... سبب موسیقایی بیت شده است؟	۵/.
۷	پس از بر افتادن ساسانیان ، ادبیات فارسی تقریبا هم زمان با دولت ..... پدید آمد.	۵/.
۸	ابوعلی بلعمی به دستور چه کسی «تاریخ بلعمی» را به فارسی برگرداند؟	۵/.
*	موسیقی شعر: (۶ نمره)	*
۹	متن زیر را بخوانید و درباره خوانش آن توضیح دهید. رونق عهد شباب است دگر بستان را می رسد مزده گل بلبل خوش الحان را مطرب بگو که کار جهان شد به کام ما ساقی به دور باده بر افروز جام ما	۵/.

۱۰	عبارت «آب اجل که هست گلو گیر خاص و عام» چند واج دارد؟	۲۵/.																																		
۱۱	۶- در بیت «دل می رود زدستم صاحب دلان خدا را درداکه راز پنهان خواهد شد آشکارا» یک هجای کشیده وجود دارد مشخص نمایید و بنویسید.	۵/.																																		
۱۲	چند «صامت» و چند «مصوت» در واژه «خویشتن داری های مبهم و پنهان» وجود دارد بنویسید. الف) صامت ها: ..... ب) مصوت ها:	۵/.																																		
۱۳	دو واژه بنویسید که در یکی (ه) صامت و در دیگری مصوت باشد؟	۵/.																																		
۱۴	برای کاربرد های گوناگون (صامت، مصوت) هریک از واج های زیر نمونه هایی را ذکر نمایید. <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>صامت: ..... «و»</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>صامت: ..... «ی»</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>مصوت: ..... مصوت: .....</p> </div> </div>	۱																																		
۱۵	عبارت زیر را در جدول زیر تقطیع هجایی کنید و علامت های خاص هر هجا را بنویسید. «عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را»	۱																																		
	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>...</td><td>..</td><td>.</td><td>.</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>...</td><td>هجا</td> </tr> <tr> <td>...</td><td>..</td><td>.</td><td>.</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>..</td><td>علائم هجا</td> </tr> </table>	...	..	.	.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	هجا	...	..	.	.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	علائم هجا	
...	..	.	.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	هجا																				
...	..	.	.	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	علائم هجا																				
۱۶	دو بیت زیر را بخوانید و آن ها را از دید آهنگ و موسیقی (وزن) با هم مقایسه کنید و تفاوت آن ها را بیان کنید. الف) چنین گفت رستم به آواز سخت که ای شاه شادان دل و نیک بخت ب) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم چشم بد از روی تو دور ای صنم	۱																																		
۱۷	کدام گزینه غلط است؟ الف) کلمه «عشق» یک هجای کشیده است. ☐ ب) «در» یک هجای بلند است. ☐ ج) واژه «مرد» در زبان فارسی، دو هجا دارد. ☐ د) کلمه «هجا» دو مصوت دارد. ☐	۲۵/.																																		
۱۸	واژه «سجاولندی» چند هجا دارد؟ و «مصوت» را در هجای «دوم» مشخص نمایید.	۵/.																																		
*	زیبایی شناسی: ۶ نمره	*																																		
۱۹	در جمله «باران رحمت بی حسابش همه را رسیده، و خوان نعمت بی دریغش، همه را کشیده» واژه های ..... و ..... سجع ..... دارند.	۷۵/.																																		
۲۰	در عبارت «مال از بهر آسایش عمر است، نه عمر از بهر گرد کردن مال» سجع متوازن را بیابید و بنویسید.	۵/.																																		

۲۱	در عبارت زیر سجع و نوع آن را مشخص کنید و نوع ارزش موسیقایی آن را بنویسید. « الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است، بی دیدار تو درد و داغ است »	۰/۷۵
۲۲	ارزش موسیقایی سجع کدام گروه اول است؟ دور آن را خط بکشید ۱-باد-بید) ۲- (بام-ناس) ۳- (دام - دین)	۰/۵
۲۳	در جمله «سرّ عشق نهفتنی است نه گفتنی واژه‌های «نهفتنی» و «گفتنی» چه نوع سجعی دارند؟	۰/۵
۲۴	- در بیت‌های زیر آرایه‌های واج آرای، نگرار و سجع را پیدا کنید و بنویسید. (هر بیت یک آرایه) الف) ریاست به دست کسانی خطاست که از دستشان دست‌ها بر خُداست ب) در رفتن جان از بدن من گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشان دیدم که جانم می رود ج) کان چنان ماهی نهان شد زیر میغ ای دریغ‌ا، ای دریغ‌ا، ای دریغ	۰/۷۵
۲۵	چه عاملی باعث شده بر موسیقی بیت زیر افزوده شود؟ «خوابِ نوشین بامدادِ رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل»	۰/۵
۲۶	در «قیمت مقطوع است» و «جام بلا» چه آرایه‌های ادبی وجود دارد؟	۰/۵
۲۷	آشکار ترین آرایه بیت «در حقیقت یار یکدل کیمیاست چون صدف، کمیاب و چون دُر، پُر بهاست» را بنویسید.	۰/۵
۲۸	در بیت «شکر شکن شود همه طوطیان هند چو این قند پاری به بنگاله می رود» در بیت تشبیه را بیابید و زیر «مشبه و مشبه به» را خط بکشید.	۰/۷۵
*	تحلیل نظم ونثر (۴نمره)	*
۲۹	- برای شعر زیر یک نکته فکری و یک نکته ادبی بنویسید. هر که زین گلشن لبی خندان تر از گل بایش خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایش خرده ای از مال دنیا در بستاط هر که هست جبهه ی وا کرده ای پیوسته چون گل بایش فکری : ادبی :	۱

	<p>با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>«دو برادر یکی خدمت پادشاه کردی و دیگر به زور بازو نان خوردی. باری این توانگر گفت درویش را که چرا خدمت نکنی تا از مشقت کار کردن برهی؟ گفت تو چرا کار نکنی تا از مدلت خدمت رهایی یابی؟ که خردمندان گفته‌اند نان خود خوردن و نشستن به که کمر شمشیر زرین به خدمت بستن»</p> <p>الف) نوع نثر چیست؟</p> <p>ب) هدف سعدی از بیان این حکایت چیست؟</p> <p>ج) «نان خود را خوردن» کنایه از چیست؟</p> <p>د) در سطر اول نوع (را) چیست؟</p>	۳۰
.۱۵	<p>در بیت «مرا، کز جام عشقت مست گشتم وصال و هجر یکسان می نماید» دو آرایه ی ادبی بیابید.</p>	۳۱
.۱۵	<p>در بیت «بهر مردی چون تو والا و حکیم بار گاهی باید و کاخی عظیم» یک نکته زبانی (قلمرو زبانی) ذکر کنید.</p>	۳۲
	<p>در پناه حضرت حق باشید.</p>	